

INFORMACJA PRASOWA**Niepełnosprawność nie zawsze oznacza niezdolność do pracy**

Niepełnosprawność i niezdolność do pracy to dwa zupełnie odmienne orzeczenia, wydawane przez różne instytucje i w innym celu. Warto o tym pamiętać, by wiedzieć, gdzie uzyskać dane orzeczenie oraz z jakich świadczeń czy ulg można korzystać.

Osoba niepełnosprawna nie zawsze jest niezdolna do pracy. Natomiast każda osoba z orzeczoną niezdolnością do pracy jest osobą niepełnosprawną. Jakie ma to znaczenie w praktyce? Osoba, która porusza się na wózku inwalidzkim, a więc niewątpliwie osobą z niepełnosprawnością, nie musi być niezdolna do pracy, bo może być doskonałym fachowcem np. grafikiem komputerowym, dziennikarzem, pracownikiem infolinii, czy też naukowcem.

Dwa systemy, dwa pojęcia, różne uprawnienia

Temat niepełnosprawności i niezdolności do pracy budzi w społeczeństwie wiele kontrowersji. Wielokrotnie w mediach słyszy się, że osoba, która straciła w wyniku wypadku lub choroby kończynę, jest niepełnosprawna, a nie otrzymała renty. Musimy jednak sobie uświadomić, że niepełnosprawność nie zawsze decyduje o rencie.

W Polsce funkcjonują dwa systemy orzecznictwa lekarskiego: orzekania o niepełnosprawności oraz orzekania o niezdolności do pracy dla celów świadczeń emerytalno-rentowych. Systemy te zdecydowanie różnią się od siebie zarówno celami, jak i zasadami.

Orzeczenie o niepełnosprawności

Zadaniem systemu orzekania o niepełnosprawności jest stwierdzenie naruszenia sprawności organizmu i określenie stopnia niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany lub lekki), która oznacza niezdolność do wypełniania pewnych ról społecznych. Zaliczenie do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie wyklucza możliwości zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej, ale też u pracodawcy, który zapewni odpowiednio przystosowane stanowisko pracy bądź też może wykonywać pracę zdalną. Orzeczenia o niepełnosprawności wydawane są dla potrzeb rehabilitacji zawodowej, społecznej, zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz przyznawania im ulg (np. przy rozliczaniu podatku) i różnego rodzaju uprawnień (karta parkingowa). Orzeczenia w tej kwestii wydają powiatowe lub miejskie zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności.

Orzeczenie o niezdolności do pracy

Natomiast orzeczenie o niezdolności do pracy jest wydawane na podstawie innych przesłanek, niż ustalenie stopnia niepełnosprawności, a także przez inne instytucje, w tym ZUS. Mają one odmienne podstawy prawne i nie wywołują takich samych skutków.

Orzeczenie o niezdolności do pracy wydawane jest przez lekarzy orzeczników ZUS na podstawie badania i przedstawionej dokumentacji medycznej. Takie orzeczenie daje podstawę do ubiegania się o świadczenia i dodatki do świadczeń wypłacanych przez Zakład, m.in. rentę z tytułu niezdolności do pracy, rentę socjalną, rentę dla inwalidów wojennych i wojskowych, dodatek pielęgnacyjny.

Co ważne lekarze orzecznicy ZUS wydając orzeczenie stwierdza niezdolność do pracy, a nie niepełnosprawności, gdyż nie każdy niepełnosprawny jest niezdolny do pracy. Przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu, możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności dzięki leczeniu i rehabilitacji oraz możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej oraz celowość przekwalifikowania zawodowego. Za niezdolną do pracy uznaje się osobę, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania tej zdolności po przekwalifikowaniu. Najczęściej niezdolność do pracy jest orzekana na okres do 5 lat. Trwałą niezdolność do pracy orzeka się, jeżeli według

wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy. W związku z tym lekarz orzecznik ZUS nie ustala, czy dana osoba jest zdrowa, czy chora, lecz czy jest zdolna bądź niezdolna do pracy.

Sama niezdolność nie wystarczy do renty z tytułu niezdolności do pracy

Przy ubieganiu się o rentę z ZUS-u stwierdzenie niezdolności do pracy jest tylko jednym z warunków, jakie trzeba spełnić, aby otrzymać świadczenie. Renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje bowiem ubezpieczonemu, który jest niezdolny do pracy, ma wymagany staż ubezpieczeniowy, a niezdolność do pracy powstała w ściśle określonym czasie (ubezpieczenia lub 18 miesięcy po ustaniu ubezpieczenia). Należy pamiętać, że orzeczenie o niezdolności do pracy jest równoznaczne z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności. Natomiast nigdy nie jest na odwrót.

Orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotyczące:

- całkowitej niezdolności do pracy oraz niezdolności do samodzielnej egzystencji jest równoważne z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- niezdolności do samodzielnej egzystencji jest równoważne z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- całkowitej niezdolności do pracy, traktowane na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;
- częściowej niezdolności do pracy jest równoważne z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

Osoba niepełnosprawna może zostać uznana za zdolną do pracy. Niepełnosprawni mogą być bardzo dobrymi pracownikami, a nawet znacznie lepszymi niż pełnosprawni. Osoba niewidoma może być wspaniałym śpiewakiem, a poruszająca się na wózku inwalidzkim doskonałym informatykiem. Tymczasem renta jest świadczeniem wypłacanym osobom, które utraciły zdolność do pracy i samodzielnego utrzymywania się. Każdemu grozi takie ryzyko i dlatego wszyscy pracujący są zobowiązani do opłacania składek na ubezpieczenie rentowe.

Niezdolny do pracy, a pracuje zawodowo?

Nawet osoba, która ma orzeczoną przez lekarza orzecznika ZUS lub komisję lekarską ZUS niezdolność do pracy, częściową lub całkowitą, może dodatkowo dorabiać do swojego świadczenia. Otrzymując rentę z tytułu niezdolności do pracy lub rentę socjalną, może podejmować zatrudnienie. Praca, którą wykonuje nie może być jednak sprzeczna z orzeczoną niezdolnością. Na przykład osoba z chorym kręgosłupem nie może wykonywać ciężkich prac fizycznych, bo to może oznaczać, że niezdolność w rzeczywistości nie występuje.